

LA BATAALLA DE LES ELÈCTRIQUES

L'OPA d'Endesa sobre Fecsa i Sevillana ha desfermat una batalla entre els dos grups financers que controlen les grans empreses elèctriques espanyoles: el Santander de Botín i el BBV d'Ybarra. La Caixa observa, des d'una posició privilegiada, l'enfrontament.

L'operació de la companyia elèctrica pública Endesa per comprar fins a un 75% del capital de Fecsa i Sevillana de Electricidad ha revolucionat el panorama polític i econòmic espanyol. De cop i volta s'han desencadenat tensions que estaven latents entre els grans grups financers i entre els grups de pressió i de poder. Els mitjans de comunicació miren de treure'n l'entrellat, però de vegades emboliquen més la troca, segons el bàndol en què els toca jugar. Es fa difícil saber què s'està coent, perquè la informació oficial que s'esforça a esbombar el ministre d'Indústria, Josep Piqué, només és una part de la història.

L'argument oficial per justificar l'OPA (oferta pública d'adquisició d'accions) que Endesa ha presentat sobre Fecsa i Sevillana és que, d'aquesta manera, la companyia pública —que presideix el mallorquí Felicià Fuster— augmentarà la seva quota de mercat en el sector elèctric. Ara produeix un 35% de l'electricitat, i amb la suma de les altres dues companyies en produirà el 50%. Però la millora més important beneficiarà el terreny de la distribució, perquè ara Endesa abasteix directament un 15% del

consum espanyol d'electricitat, i quan li afegeixin tot Andalusia (Sevillana) i el que li faltava de Catalunya (Fecsa) arribarà al 40%.

Un cop feta l'operació, que li pot

Endesa, després de l'OPA presentada sobre Fecsa i Sevillana, controlarà el 40% de la distribució de l'electricitat a l'estat espanyol.

arribar a costar uns 190.000 milions de pessetes a Endesa, el govern espanyol posarà a la venda la companyia elèctrica a final de l'any que ve. L'augment de dimensió del grup elèctric el farà més atractiu als grans inversors privats, que en pagaran un preu més alt. És a dir, abans de privatitzar-la, el govern Aznar ha volgut definir com serà l'Endesa del futur i, de retruc, com serà el futur sector elèctric es-

panyol. Les reaccions que hi ha hagut semblen indicar que no tot hom hi està d'acord.

Botín contra Ybarra. Al sector elèctric manen dues grans companyies: Endesa i la privada Iberdrola. N'hi ha d'altres, però no són tan importants. Endesa és de l'estat, encara que amb destacats socis privats (el Banc de Santander, sobretot) i Iberdrola és totalment privada i està controlada pel Banc Bilbao Biscaia (BBV). Com que les companyies elèctriques no poden competir encara, perquè el mercat espanyol és un monopoli on ningú pot elegir a qui compra l'electricitat, els qui competeixen de veritat són els grans bancs, a veure quin controla la companyia més gran i més important.

El govern espanyol ha decidit que Endesa sigui la més gran, i per tant ha optat per afavorir el Banc de Santander, que presideix Emilio Botín (descaradament simpatitzant del Partit Popular). A més, el BBV té una participació molt important en Sevillana, que ara haurà d'abandonar en benefici del seu gran competidor. Sembla, per tant, que el perjudicat per tot això és el banc basc, que presideix Emilio Ybarra.

ARXIU / EFE

ARXIU / RAFA GIL

Això explicaria algunes coses, com la filtració de la notícia de l'OPA a la premsa abans que el govern espanyol la fes pública: hi ha qui diu que la intenció de la filtració era fer abortar l'operació, però això serà molt difícil provar-ho.

En canvi, sí que hi ha hagut una conseqüència clara i tangible de la filtració, i és que les accions de les elèctriques van pujar molt de preu en saber-se el rumor. Per culpa d'això el govern espanyol —és a dir, Endesa— haurà de pagar molt

més cares les accions de Fecsa i de Sevillana. Serà com un premi de consolació per al BBV, que vendrà el seu 6,4% i escaig d'accions de Sevillana a preu d'or. Però no

serà l'únic, perquè el Santander de Botín també té un bon paquet d'accions de Sevillana, que ara podrà vendre a Endesa amb un guany de més de 3.000 milions de pessetes.

A l'esquerra, el ministre d'Indústria, Josep Piqué. A la dreta, instal·lacions de Fecsa.

Poder d'alt voltatge

No és gens estrany que molts dels qui hagin seguit aquestes darreres setmanes el batibull de les elèctriques pels diaris, les ràdios o algunes cadenes de televisió hagin arribat a la conclusió que no entenien res. I és que si ja es tracta d'operacions complicades en què tothom té cartes sota la mànega que no ensenya, a més, els mitjans de comunicació han jugat l'estratègia dels grups d'interessos que cadascun d'ells té al darrere.

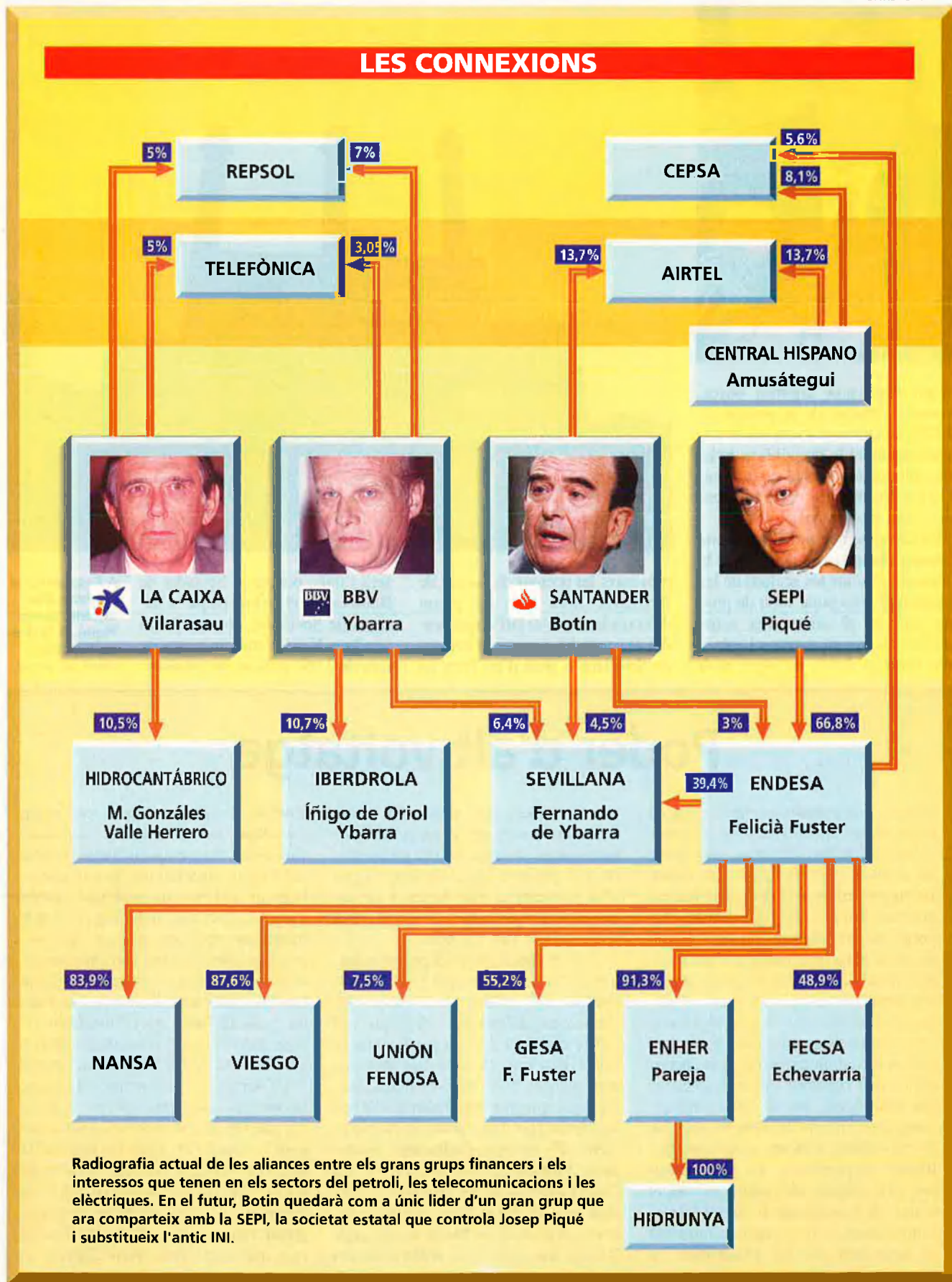
La qüestió és que els grans bancs han acabat teixint un embull d'aliances que els permet controlar alhora les empreses elèctriques, les de telecomunicacions i els mitjans de comunicació. No és cap caprici, té el seu sentit: les elèctriques proporcionen les infraestructures, i els mitjans, els continguts, i en el centre de la teranyina hi ha les telecomunicacions, el pastís més llaminer per al futur tant per les possibilitats de

guanyar diners que aporten les noves tecnologies, com per la capacitat d'influència que donaran als qui les controlin. I és per això que el duopoli en què s'ha convertit la gran banca a l'estat, també es va traslladant a aquests altres sectors, i fins i tot a la política.

"Aquest decret llei és el primer pagament d'una hipoteca que té el govern amb Botín", amb aquestes dures declaracions definia un portaveu del PSOE el decret aprovat per l'executiu espanyol a final de juny que liberalitzava el marc de les telecomunicacions. Un marc que, per cert, Josep Borell havia deixat ben lligat abans de deixar el càrrec. El ministre de Foment, Rafael Arias Salgado, tampoc es quedava curt i responia les acusacions socialistes recordant que "el PSOE havia tingut un suport constant de la banca en els anys 80", en clara referència al Banc Bilbao

Biscaia. I és que darrere els estira i arronsa, les declaracions i contradiccionacions, els passos endavant i enrere dels últims anys pel que fa a la liberalització del sector, telèfons, cable i satèl·lits inclosos, hi ha hagut sempre interessos poc confessables. Són estratègies complicades, però que es podrien caricaturitzar connectant d'una banda el BBV amb Iberdrola, Telefònica, Prisa, El País, Canal Plus i Cablevisión. I de l'altra el Banc de Santander amb Endesa, Airtel, Retevisión, Antena 3 TV, Grup Z i Cableuropa. En resum, un autèntic galimaties en què la lluita per obtenir els drets del futbol entre Antena 3 i Canal Plus no és res més que la punta de l'iceberg. Tot i que no deixa de ser xocant que tot l'entramat i el futur de grans inversions tecnològiques s'aguantin precisament sobre una pilota de cuir, que a més, bota. **Toni Canís**

DAVID FERNÁNDEZ

Tant per al BBV com per al Santander, tenir una posició de domini en el sector elèctric és vital, no solament pel gran volum de negoci que aporta als bancs, sinó també perquè estar ben situat en les elèctriques significa estar-ho en tots els sectors relacionats amb la "tecnologia de la rasa", que són el gas, el petroli, l'aigua, el cable i les telecomunicacions... Uns sectors vinculats de manera cada vegada més estreta amb els grans grups de comunicació i de pressió.

Hi ha pacte secret? Per això, i perquè el BBV té moltíssima més tradició industrial que el Santander, no és probable que Emilio Ybarra es resigni a tenir el número dos en el sector elèctric. Fins i tot és probable que hagi pactat secretament amb Josep Piqué que Iberdrola i Endesa es reparteixin a mitges el mapa de l'estat espanyol. El mateix ministre d'Indústria n'ha donat pistes, i el silenci sepulcral del BBV i d'Iberdrola sobre l'OPA d'Endesa, que teòricament els perjudica, fa malpensar.

La Caixa, que dirigeix Josep Vilarasau, pot tenir un paper en la solució final. L'entitat d'estalvi catalana controla Hidrocarbó, amb seu a Oviedo, i té el suport del ministre Josep Piqué per comprar també les elèctriques Salts del Nansa i Electra del Viesgo. D'aquí a aliar-se amb Iberdrola només hi ha un pas. La Caixa és l'aliat tradicional del BBV en els grans negocis (Telefònica, Aigües, Repsol...) i l'electricitat no té per què ser l'excepció. Més aviat al contrari. Per això cada dia que passa es veu més possible una futura aliança Iberdrola-Hidrocarbó-Nansa-Viesgo que compensi el gigantisme d'Endesa i el poder de Botín.

El problema de Pujol. El problema, si les coses van per aquí, serà de Jordi Pujol. El president de la Generalitat de Catalunya veurà esvair-se moltes possibilitats que el govern autonòmic pugui influir en les companyies catalanes. Fecsa, Enher i Hidroelèctrica, totes dominades per Endesa. Perquè l'únic grup financer català que té prou diners per associar-se a Emi-

Vilarasau vigila

A La Caixa estan encantats amb la participació a Hidrocarbó. De fet, va ser com el fruit d'una herència. Quan l'entitat que dirigeix Josep Vilarasau va comprar el Banc Herrero, es va trobar que en la cartera del banc hi havia una porció de la companyia elèctrica. L'equip de Vilarasau va analitzar la situació i va arribar a la conclusió que aquell era un negoci que valia la pena. Estaven davant d'una de les companyies elèctriques més sanejades. Allò era —és— un negoci rodó. Tan rodó, que els de La Caixa van decidir ampliar la participació. A més, per remarcar encara més el seu interès, Vilarasau va enviar a Oviedo, al consell d'administració de l'empresa elèctrica, Antoni Brufau i Rosa Cullell. Brufau és un

Josep Vilarasau. Té una còmoda posició en la batalla elèctrica.

dels executius més destacats de l'entitat d'estalvi i, detall important, prové d'Arthur Andersen, que és la firma auditora de practicum tot el sector elèctric espanyol. Rosa Cullell és l'experta en comunicació de La Caixa. En un escaquer on el que es juga és el repartiment del poder en les elèctriques, situar fitxes estratègicament pot ser una de les claus per estar en el bàndol guanyador de la partida.

Com a soci destacat a Hidrocarbó, Vilarasau aconsegueix tornar al sector elèctric, del qual La Caixa havia sortit per cames arran de la crisi de Fecsa de final dels 80. A més, la posició a Hidrocarbó és una posició confortable. Es ven sola. La companyia és rendible i fins i tot la seva ubicació geogràfica és immillorable. A una font de La Caixa li brillen els ulls quan menciona la possibilitat que el mercat elèctric del nord de l'estat espanyol s'acabi unificant. Caldria que Endesa es despregués de Nansa i Viesgo i, llavors, Hidrocarbó encara guanyaria més punts. Si fos pel ministre Piqué, no hi hauria inconvenient. De fet, aquest és el seu model. El ministre

d'Indústria voldria que Endesa es desfés de Salts del Nansa i d'Electra del Viesgo, però ha topat amb l'oposició de Felícia Fuster, el president d'Endesa. El que passa és que Nansa i Viesgo són dos "cromos" que poden ser molt útils en negociacions futures, especialment quan

ARXIU DOMENECH UMBERT

l'Endesa privatitzada estigui totalment en l'òrbita Botín.

És evident que el 10% llarg de La Caixa a Hidrocarbó permet que Vilarasau contempli la batalla elèctrica des d'una posició de privilegi. No ocupa el centre de l'escena, però està en un lloc clau per deixar-se estimar. En el passat, La Caixa i Botín s'han entès quan ha calgut repartir-se negocis. En l'entitat d'estalvi, d'això en diuen entendre's "a curt termini". És una

manera de remarcar que la seva aliança permanent és amb el BBV, amb qui s'entenen a llarg termini. N'hi ha prou de recordar que junts, La Caixa i el BBV, estan en el "nucli dur" de Telefònica o de Repsol, entre altres negocis.

Un altre avantatge de Vilarasau és que pot viure la batalla pel rebut de la llum fora del seu àmbit domèstic, perquè té el negoci lluny de Catalunya. Per tant, si algú, posem Presidència de la Generalitat, li vol reclamar una participació en el futur grup elèctric català, sempre es podrà fer el ronsa. És una fórmula, aquesta de ronsejar, que li ha sortit bé en altres ocasions. Port Aventura en podria ser un exemple. Per resumir, es podria dir que Vilarasau es pot dedicar a veure-les venir sense haver-se d'immutar. Té una peça del trencaclosques elèctric que li permet estar en la partida sense haver de patir. Potser per això, a La Caixa se'ls veu tan tranquils. Deuen pensar que, vagin com vagin, les coses difícilment els aniran malament. I això que consideren que el mapa elèctric encara està molt obert! **Miquel Ramon**

El govern espanyol ha optat per afavorir Botín

ARXIU / EFE

ARXIU / EFE

A l'esquerra, Emilio Ybarra. A la dreta, Emilio Botín. El duopoli en què s'ha convertit la gran banca a l'estat s'ha traslladat a la lluita pel control del sector elèctric.

lio Botín en el negoci elèctric és La Caixa, però el destí i Josep Vilarsau segurament no voldran que ho faci. Les dificultats de Jordi Pujol perquè en el futur les elèctriques continuïn fortament vinculades al país s'han fet notar i Josep Piqué, ministre independent del govern Aznar avalat teòricament per Convergència i Unió, ja va rebre la setmana passada una forta esbroncada pública del diputat democristià Josep Sánchez Llibre. I és que en això de les elèctriques hi ha perill d'alta tensió.

Jordi Fortuny

El curt circuit català

Era el 5 de febrer de 1987 i la borsa de Madrid acabava de suspendre la cotització de Fecsa al·legant la situació extremadament delicada de la companyia, quan en TVE apareixia el síndic madrileny llençant encara més llenya al foc: La decisió l'havien suggerida alts càrrecs de l'estat. Tot plegat no feia sinó provocar el pànic entre els inversors, que es desfeien a marxes forçades dels títols de Fecsa que tenien en cartera.

Mentrestant, a la Borsa de Barcelona, on cotitzava la major part dels títols de Fecsa, no donaven crèdit al que passava. La històrica Fecsa, la primera empresa catalana en facturació, queia al pou de la crisi i passava a mans de les grans empreses espanyoles del sector. L'entorn del president Pujol identificava el govern socialista com a responsable de l'operació. Si més no, per haver tractat de manera molt diferent aquest cas que el d'altres empreses que també tenien problemes. El fantasma de Banca Catalana tornava a renéixer.

Quatre anys després, el 1991, l'entrada de la pública Endesa a Fecsa era criticada durament per l'executiu català, que va arribar a qualificar-la de nacionalització encoberta. Per això, no deixa de ser sorprenent que ara, quan Endesa ha decidit llançar una OPA per quedar-se totalment Fecsa i Sevillana de Electricidad, el president Pujol hagi rebutjat públicament les crítiques que ha rebut l'operació, sobretot a Andalusia, i hagi

ARXIU

Jordi Pujol. La Generalitat vol crear una gran empresa elèctrica catalana.

qualificat "d'autèntica frivolitat" barrejar la Generalitat i La Caixa en l'afer. Segurament és veritat, però també ho deu ser que uns i altres tenen un paper reservat en aquesta festa, encara que sigui a més llarg termini.

El diari *El País* donava dies després algunes claus. Revelava l'existència d'un protocol firmat entre el president d'Endesa, el mallorquí Felicià Fuster, i el president de Fecsa, Juan Echevarría, que establia les condicions de l'OPA, però sobretot, deixava la porta oberta a la integració de les activitats de les tres empreses elèctriques catalanes, Fecsa, Enher i Hidrunya, un cop sota les mans exclusives d'Endesa. Tot plegat deixava entendre que es preparava una fusió en tombar la cantonada. El ministre d'Indústria, Josep Piqué, es va afanyar a ne-

gar l'existència d'un pacte sobre el model elèctric català, però només és qüestió de lligar caps. A l'altra banda del fil hi ha la filtració de documents interns del departament d'Indústria de la Generalitat que defensen precisament la creació d'una gran empresa elèctrica catalana, a la qual potser ja han buscat nom: Energia Elèctrica de Catalunya.

El fet és que totes les fitxes encaixen. La primera és el nomenament el mes de maig de Juan Echevarría com a president de Fecsa, segons tots els indicis, amb la benedicció de Jordi Pujol, amb qui manté molt bones relacions, tot i que sigui un home pròxim al PP. És més, ja abans de l'estiu hi va haver qui interpretà el nomenament com el primer pas per a marcar el rumb de l'elèctrica des de la Generalitat. Una altra peça que encaixa és que Fuster, el president d'Endesa, és un home patrocinat directament per Emilio Botín, el president del Banc de Santander, al qual s'han anat acostant darrerament els interessos en mitjans de comunicació i telecomunicacions del govern català.

I la tercera, potser la definitiva, és que el protocol entre Endesa i Fecsa diu que "abonaran la presència d'interessos financers i institucionals de Catalunya en el Consell i en l'accionariat de Fecsa". Per a qui sàpiga llegir, Pujol i Vilarsau. I Pujol s'hauria tret una espina que portava una dècada clavada al peu. **Toni Cañis**